

Aktualności MSSF – Dodatek

MSSF branżowe - ubezpieczenia

Aktualności MSSF – Dodatek
MSSF branżowe - ubezpieczenia

Listopad 2010 r.

Gorące tematy w ubezpieczeniach

Publikowane przez PwC branżowe dodatki do „Aktualności MSSF” w kolejnych trzech numerach poświęcone są zagadnieniom dotyczącym sektora usług finansowych (zob. bankowość w numerze z października 2010 r. i zarządzanie aktywami w styczniu 2011 r.). W tym miesiącu Elizabeth Lynn z zespołu centralnego działu globalnych usług doradztwa księgowego PwC analizuje zmiany w rachunkowości, które będą mieć istotne konsekwencje dla sektora ubezpieczeniowego.

RMSR pracuje pełną parą i ma nadzieję, że kilka kluczowych projektów zostanie ukończone do czerwca 2011 r. Jeden z nich dotyczy umów ubezpieczeniowych. Rada pracuje nad drugim etapem projektu dotyczącego ubezpieczeń od momentu publikacji MSSF 4 w 2004 r. MSSF 4 zezwalała ubezpieczycielom na utrzymanie stosowania zróżnicowanych rozwiązań księgowych, pod warunkiem spełnienia

pewnych minimalnych kryteriów. Projekt standardu (ED) opracowanego w ramach etapu drugiego proponuje natomiast kompleksowy model ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania informacji na temat umów ubezpieczeniowych. Nowy standard będzie miał istotny wpływ na większość ubezpieczycieli; rodzaj i wartości tego wpływu będą różne w zależności od zakresu rozbieżności między rozwiązaniami zaproponowanymi w standardzie a obecnymi rozwiązaniami danego ubezpieczyciela.

Projekt standardu dla ubezpieczycieli może być głównym „gorącym tematem”, ale nie jest jedynym nośnikiem zmian. Do czerwca 2011 r. oczekuje się sfinalizowania kilku innych propozycji, które również mogą mieć znaczący wpływ. W tabeli poniżej przedstawiono spodziewany harmonogram różnych projektów, które omawiamy po kolei w dalszej części artykułu.

Tabela 1

Temat	Projekt standardu (ED)	Docelowa data publikacji MSSF	Data wejścia w życie
Umowy ubezpieczeniowe	Lipiec 2010 r.	Oczekiwany w II kw. 2011 r.	Nie wcześniej niż 1 stycznia 2013*
Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych	Lipiec 2009 r.	MSSF 9 opublikowany w listopadzie 2009 r.	1 stycznia 2013 r.
Klasyfikacja i wycena zobowiązań finansowych	Maj 2010 r.	Opublikowany w październiku 2010 r.	1 stycznia 2013 r.
Utrata wartości i zamortyzowany koszt	Październik 2009 r.	Oczekiwany w IV kw. 2010 r.	Nie wcześniej niż 1 stycznia 2013*
Rachunkowość zabezpieczeń	Oczekiwany w IV kw. 2010 r.	Oczekiwany w II kw. 2011 r.	Nie wcześniej niż 1 stycznia 2013*
Ujawnianie informacji o wycenie w wartości godziwej	Czerwiec 2010 r.	Oczekiwany w I kw. 2011 r.	Do potwierdzenia
Konsolidacja	Grudzień 2008 r.	Oczekiwany w IV kw. 2010 r.	Do potwierdzenia
Ujmowanie przychodów	Czerwiec 2010 r.	Oczekiwany w II kw. 2011 r.	Do potwierdzenia

* RMSR nie określiła żadnych terminów w tych projektach standardów, ale wskazała, że ich wejście w życie nie nastąpi przed datą wejścia w życie MSSF 9.

Umowy ubezpieczeniowe

Projekt standardu opublikowany w lipcu 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w II kw. 2011 r.	Data wejścia w życie nie wcześniej niż 1 stycznia 2013 r.
---	--	---

W lipcu 2010r. RMSR opublikowała projekt do dyskusji kompleksowego standardu, który zasadniczo zmieni rachunkowość ubezpieczycieli i innych jednostek, które zawierają umowy obciążone ryzykiem ubezpieczeniowym. Amerykańska FASB omawiała ten projekt z RMSR; we wrześniu 2010r. opublikowała dokument do dyskusji, który jest zasadniczo zgodny z projektem standardu RMSR, ale zawiera pewne kluczowe różnice.

Zakres i definicja

W projekcie standardu zachowano definicję umowy ubezpieczeniowej z MSSF 4 jako „umowy, w myśl której jedna ze stron przyjmuje istotne ryzyko ubezpieczeniowe od drugiej strony, wyrażając zgodę na zrekomensowanie ubezpieczonemu negatywnego wpływu określonego niepewnego przyszłego zdarzenia”.

Zakres projektu standardu dla ubezpieczycieli pozostał zasadniczo niezmienny. Jednakże umowy gwarancji finansowej, które spełniają definicję umowy ubezpieczeniowej, wchodzi w zakres standardu, natomiast umowy o usługi ze stałą opłatą (np. usługi konserwacji ze stałą opłatą czy pomocy drogowej) zostały wyłączone. Większość ubezpieczycieli już dziś ujmuje gwarancje finansowe jako kontrakty ubezpieczeniowe, a zatem nie byłaby to dla nich znacząca zmiana. Pewne instrumenty finansowe zawierające cechę uznaniowego udziału będą nadal wchodzić w zakres standardu ubezpieczeniowego. Zagadnienia te omówiono bardziej szczegółowo poniżej.

Wycena

Proponowany standard wymaga, by wszystkie umowy ubezpieczeniowe były wyceniane przy użyciu obecnego modelu wyceny w wartości bieżącej oczekiwanych przepływów pieniężnych niezbędnych do wypełnienia obowiązku świadczenia, z aktualizacją wyceny szacunków na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Taki model wyceny opiera się na połączeniu

elementów zdyskontowanych, ważonych ryzykiem przepływów pieniężnych, korekty z tytułu ryzyka oraz marży rezydualnej służącej wyeliminowaniu ewentualnego początkowego zysku. Marża rezydualna nie podlega późniejszej aktualizacji wyceny, tylko jest ujmowana w sposób systematyczny przez okres objęcia ochroną ubezpieczeniową. Wszelkie początkowe straty z tytułu umowy ujmuje się natychmiast w rachunku zysków i strat. Zob. diagram poniżej.

Przepływy pieniężne

Przepływy pieniężne stanowią dokładne, obiektywne i ważne prawdopodobieństwem szacunki przyszłych wypływów środków pieniężnych pomniejszonych o przyszłe wpływy środków pieniężnych z tytułu wypełnienia umowy ubezpieczeniowej przez ubezpieczyciela. Tę oczekiwaną wartość określa się biorąc pod uwagę cały wachlarz scenariuszy mogących wynikać z umowy. W przypadku skomplikowanych czynników bazowych konieczne może być jednak skorzystanie z modelowania stochastycznego. Może to wymagać zmiany niektórych modeli wyceny.

Przepływy pieniężne obejmują wszelkie krańcowe (przyrostowe) wpływy i wypływy z tytułu portfela umów ubezpieczeniowych. Należą do nich koszty bezpośrednie oraz narzut kosztów dotyczących bezpośrednio danej umowy (np. kosztów administracji polisy i kosztów utrzymania), z wyłączeniem narzutu kosztów administracyjnych. Przepływy pieniężne są aktualne i odzwierciedlają perspektywę ubezpieczyciela (na przykład szacunki własne jednostki co do kosztów

roszczeń z tytułu polisy). Ewentualne zmienne rynkowe powinny jednak być w miarę możliwości spójne z możliwymi do zaobserwowania cenami rynkowymi.

Koszty akwizycji uwzględnia się w przepływach pieniężnych z umowy, o ile na poziomie umowy są kosztami krańcowymi; w przeciwnym przypadku są one natychmiast spisywane w koszty.

Ubezpieczyciele, którzy płacą niezależnym pośrednikom, ponoszą krańcowe koszty prowizji na poziomie umowy, które będą uznane za część przepływów pieniężnych z umowy, bez początkowego wpływu na rachunek zysków i strat.

Umowy ubezpieczeniowe zawierają często wbudowane opcje i gwarancje, takie jak opcja wykupu polisy. Oczekiwane przepływy pieniężne powinny odzwierciedlać oczekiwane zachowanie ubezpieczonego, o ile działania ubezpieczonego powodują zmianę kwoty, terminu wypłaty lub charakteru świadczenia, które ubezpieczony otrzyma.

Stopa dyskontowa

Stopa dyskontowa powinna odzwierciedlać charakterystykę zobowiązania, co w przypadku większości umów będzie oznaczać wolną od ryzyka krzywą rentowności skorygowaną odpowiednio o płynność. Jeśli przepływy pieniężne są uzależnione od wyników z określonych aktywów (na przykład w przypadku umów ubezpieczeniowych połączonych z funduszem inwestycyjnym), stopa dyskontowa powinna odzwierciedlać takie uzależnienie od aktywów. Niedawny kryzys kredytowy uwypuklił trudności,

Ponowna wycena

- X kwota początkowo ujęta jest amortyzowana, ale nie podlega aktualizacji wyceny
- ✓ aktualizacja o aktualne szacunki
- ✓ aktualizacja o stopy rynkowe
- ✓ aktualizacja o aktualne szacunki

* Narzędzie szacowania rozkładu prawdopodobieństwa możliwych wyników poprzez dopuszczenie losowych zmian jednej lub kilku zmiennych w czasie.

jakie wiążą się z wyceną płynności, więc ten aspekt może się okazać wyzwaniem dla ubezpieczycieli.

Korekta o ryzyko

Jedną z najbardziej kontrowersyjnych kwestii w projekcie dotyczącym umów ubezpieczeniowych jest ewentualne ujęcie korekty z tytułu bezpośredniego ryzyka w wycenie umownego zobowiązania. RMSR postanowiła, że korekta z tytułu bezpośredniego ryzyka powinna być częścią wyceny komponentowej; FASB natomiast podjęła decyzję przeciwną. RMSR uwzględnia obawy co do porównywalności poprzez ograniczenie zakresu dozwolonych technik kalkulacji korekty z tytułu ryzyka do metody „poziomu ufności” (wartość zagrożona, ang. value at risk), metody „warunkowej wartości oczekiwanej straty” (warunkowa oczekiwana strata dla wartości zagrożonej, ang. tail value at risk) lub metody „kosztu kapitału” (ang. cost of capital). Propozycje wymagają, by wycena korekty z tytułu ryzyka odbywała się na poziomie portfela. Pozwoli to na dywersyfikację ryzyka w danym portfelu, ale nie pomiędzy różnymi portfelami.

Koncepcja marży bezpośredniego ryzyka jest spójna z wyceną instrumentów finansowych i wystawionych opcji, jak również z propozycjami projektu do dyskusji MSR 37. Obniża również kwotę marży rezydualnej pozostałej do amortyzacji. Wyzwanie, jakim dla ubezpieczycieli będzie wiarygodna i spójna wycena korekty z tytułu ryzyka, będzie zróżnicowane w różnych krajach, zależnie od kwestii stosowania bądź nie podobnych technik korekty ryzyka dla celów zarządzania kapitałem lub wymogów w zakresie wypłacalności.

Marża rezydualna

Marża rezydualna jest to kwota pochodna, która eliminuje wszelkie początkowe zyski, wyznaczona w ramach danego portfela przez datę zawarcia umowy i długość jej obowiązywania. Ujmuje się ją przez okres ochrony ubezpieczeniowej w równomierny sposób, odzwierciedlający ekspozycję na ryzyko wynikające z udzielenia ochrony ubezpieczeniowej (np. proporcjonalnie do upływu czasu lub na podstawie oczekiwanych szkód i korzyści). W odróżnieniu od pozostałych

składników wyceny zobowiązania ubezpieczeniowego, marża rezydualna nie podlega aktualizacji wyceny.

Alternatywny model FASB zakłada jedną kompozytową marżę w momencie zawarcia umowy, która również służy do eliminacji początkowego zysku. Zobowiązanie ubezpieczeniowe na każdy dzień sprawozdawczy byłoby sumą wartości bieżącej przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem (bez korekty z tytułu ryzyka) oraz pozostałej marży kompozytowej. Marża kompozytowa podlegałaby amortyzacji przez okres zarówno ochrony ubezpieczeniowej, jak i likwidacji szkody, zgodnie z ustalonym wzorem.

Umowy krótkoterminowe

Propozycje wymagają, aby umowy krótkoterminowe, o okresie obowiązywania do 12 miesięcy, nie zawierające wbudowanych instrumentów pochodnych ani opcji, były wyceniane początkowo w wysokości składki pomniejszonej o krańcowe koszty akwizycji. Takie przedszkodowe zobowiązanie jest następnie zmniejszane równomiernie przez okres ochrony ubezpieczeniowej; wszelkie szkody, które wystąpią w tym okresie, są wyceniane metodą wyceny komponentowej opisaną powyżej. Ubezpieczyciele obsługujący ubezpieczenia majątkowe i od zdarzeń losowych mogą zatem być zmuszeni do stosowania dwóch różnych modeli wyceny do umów, które różnią się tylko okresem obowiązywania.

Reasekuracja

Przyjęte umowy reasekuracyjne wycenia się przy pomocy tej samej metody wyceny komponentowej, co inne umowy ubezpieczeniowe. Cedent może wykazać natychmiast zysk, jeśli wysokość składki reasekuracyjnej jest niższa niż wysokość oczekiwanej wypłaty określona przy pomocy metody wyceny komponentowej. Ubezpieczyciel nie może kompensować aktywów i zobowiązań reasekuracyjnych, ani też przychodów i kosztów z tytułu reasekuracji, jak ma to miejsce obecnie.

Rozdzielenie umowy

Ubezpieczyciel wydziela z umowy te jej komponenty, które nie są ściśle związane z ochroną ubezpieczeniową. W projekcie standardu do dyskusji podano przykłady

tych komponentów (np. salda kont spełniające określone kryteria). Ubezpieczyciel nie może samowolnie rozdzielić ściśle ze sobą powiązanych komponentów w ramach umowy ubezpieczeniowej. Rozdzielenie umowy jest ważne, bo model ubezpieczeniowy różni się od modeli wyceny mających zastosowanie do wydzielonych komponentów.

Uznaniowy udział

Projekt standardu do dyskusji obejmuje umowy ubezpieczeniowe, które zawierają zarówno gwarantowane świadczenia (np. świadczenie na wypadek śmierci), jak i uznaniowe prawo do udziału w wynikach pewnej klasy aktywów lub w wynikach jednostki. Obejmuje on również umowy inwestycyjne (tj. instrumenty finansowe pozbawione ryzyka ubezpieczeniowego), które zawierają element uznaniowego udziału, o ile istnieją również umowy ubezpieczeniowe, które oferują udział w wynikach tej samej puli aktywów lub tej samej jednostki. Rozwiązania zaproponowane przez FASB wyłączają wszelkie umowy inwestycyjne z cechą uznaniowego udziału z zakresu standardu ubezpieczeniowego, traktując je jako instrumenty finansowe.

Prezentacja i ujawnianie informacji

O kształcie rachunku zysku i strat decyduje model wyceny. Ubezpieczyciele nie będą ujmować składek jako przychodu - będą natomiast osobno wykazywać marżę ubezpieczeniową (obejmującą zmiany korekty z tytułu ryzyka i marży rezydualnej) oraz zmiany szacunków i odchyłeń wyników rzeczywistych od przewidywanych. Ubezpieczyciele zawierający umowy krótkoterminowe mogą jednak rozwinąć pozycję marży ubezpieczeniowej w rachunku zysków i strat wykazując składki i odszkodowania. Wprowadzono również dodatkowe wymogi w zakresie ujawniania informacji, wykraczające poza obecne wymogi MSSF 4, dotyczące m.in. szczegółowych uzgodnień składników modelu wyceny komponentowej.

Przepisy przejściowe

Projekt standardu zawiera przepisy przejściowe, które wymagają, by umowy ubezpieczeniowe obowiązujące na dzień przejścia były wyceniane w wartości bieżącej oczekiwanych przepływów pieniężnych oraz korekty z tytułu ryzyka,

jak opisano powyżej, bez żadnej marży rezidualnej (po odpisaniu ewentualnych kosztów akwizycji rozliczanych w czasie). Jedyne zyski, który zostanie rozpoznany w przyszłości w rachunku zysków i strat w odniesieniu do umów obowiązujących na datę przejścia, będzie pochodzić z rozwiązania korekty z tytułu ryzyka, odchylenia wyników rzeczywistych od przewidywanych oraz późniejszych zmian szacunków. Będzie to prawdopodobnie znacząca zmiana dla większości ubezpieczycieli na życie.

Propozycje spowodują prawdopodobnie zwiększoną zmienność wyników i znaczące zmiany w prezentacji rachunku zysków i strat. Ubezpieczyciele powinni zacząć ocenę wpływu nowego modelu na obowiązujące już umowy. Powinni również rozważyć możliwość nadesłania uwag do projektu standardu, aby zapewnić, że ich stanowisko zostanie wzięte pod uwagę. Będzie to prawdopodobnie znacząca zmiana dla większości ubezpieczycieli na życie.

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych (MSSF 9)

Projekt standardu (ED) opublikowany w lipcu 2009r.	MSSF 9 opublikowano w listopadzie 2009r.	Obowiązuje od 1 stycznia 2013r.
--	--	---------------------------------

RMSR przyspieszyła prace nad projektem zastąpienia MSR 39 „Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena” oraz podzieliła ten projekt na trzy główne etapy. W listopadzie 2009r. Rada zakończyła pierwszy etap prac nad projektem klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, publikując MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Aktywa finansowe zazwyczaj stanowią większość aktywów ubezpieczyciela. Zakres wpływu MSSF 9 będzie uzależniony od charakteru aktywów finansowych utrzymywanych przez ubezpieczyciela oraz dotychczasowego sposobu ich ujęcia księgowego. Niektórzy ubezpieczyciele wyceniają aktywa finansowe w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. MSSF 9 nie będzie miał wpływu na takie aktywa. Może jednak mieć konsekwencje dla ujęcia księgowego inwestycji obecnie klasyfikowanych jako dostępne

do sprzedaży i aktywów wycenianych metodą zamortyzowanego kosztu.

MSSF 9 zastępuje liczne modele klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych obowiązujące na podstawie MSR 39 modelem, w którym są tylko dwie kategorie klasyfikacji bilansowej: według zamortyzowanego kosztu i w wartości godziwej. Klasyfikacja według MSSF 9 jest uzależniona od przyjętego przez jednostkę modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych aktywów.

Składnik aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnione są dwa kryteria:

- celem modelu biznesowego jest utrzymywanie składnika aktywów finansowych, aby zrealizować umowne przepływy pieniężne; oraz

- umowne przepływy pieniężne ze składnika aktywów finansowych stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek.

MSSF 9 likwiduje dotychczasowe kategorie klasyfikacji według MSR 39, a konkretnie kategorie aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży. Znosi też wymóg wyodrębnienia wbudowanych instrumentów pochodnych z finansowych aktywów bazowych; umowy hybrydowe klasyfikuje się w całości jako wyceniane albo według zamortyzowanego kosztu, albo w wartości godziwej.

Jeden z warunków zastosowania opcji wartości godziwej w MSR 39 został przeniesiony do nowego standardu, a mianowicie możliwość wyznaczenia pozycji do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w sytuacji,

Tabela 2

Rodzaj instrumentu/ kategoria instrumentu	Rachunkowość wg MSR 39	Rachunkowość wg MSSF 9
Inwestycje w instrumenty kapitałowe inne niż przeznaczone do obrotu	Klasyfikowane często jako „dostępne do sprzedaży”, przy czym zyski/straty są odraczane w pozostałych całkowitych dochodach (ale mogą być też wyceniane w wartości godziwej przez finansowy rachunek zysków i strat, w zależności od instrumentu)	Wyceniane w wartości godziwej, przy czym zyski/straty są ujmowane w rachunku zysków i strat, z możliwością wyboru ich ujęcia w innych całkowitych dochodach.
Instrumenty zamienne	Wbudowana opcja zamiany jest wyodrębniana i ujmowana osobno w wartości godziwej. Komponent dłużny jest zazwyczaj wyceniany według zamortyzowanego kosztu.	Cały instrument wycenia się w wartości godziwej, a zyski/straty ujmują się w rachunku zysków i strat.
Złożone zobowiązania dłużne (ang. CDOs)	Wbudowany instrument pochodny wyodrębnia się i wycenia w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; pozostała część instrumentu jest wyceniana według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez finansowy rachunek zysków i strat.	Cały składnik aktywów wycenia się w wartości godziwej przez finansowy rachunek zysków i strat (bez wyodrębniania wbudowanego instrumentu pochodnego).
Dłużne papiery wartościowe (np. obligacje skarbowe lub korporacyjne)	Wyceniane jako „dostępne do sprzedaży”, zyski i straty są odraczane w innych całkowitych dochodach lub wycenianie według zamortyzowanego kosztu, chyba że wybrano opcję wyceny w wartości godziwej.	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów. Gdy kryteria te nie są spełnione, wycena w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.
Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem spełnienia pewnych kryteriów. Gdy kryteria te nie są spełnione, wycena w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

gdy znacząco zmniejsza to niedopasowanie księgowo. Wyznaczenie do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat pozostaje nieodwołalne.

Zasady klasyfikacji MSSF 9 wymagają, by wszystkie inwestycje w instrumenty kapitałowe były wyceniane w wartości godziwej. Kierownictwo ma jednak możliwość nieodwołalnego wyboru prezentacji w innych całkowitych dochodach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej inwestycji kapitałowych innych niż przeznaczone do obrotu. Opcja ta jest dostępna w momencie początkowego ujęcia i jest stosowana do każdego instrumentu osobno, bez możliwości przeniesienia wyników do rachunku zysków i strat. Dywidendy nadal ujmuje się w rachunku zysków i strat. Tabela 2 przedstawia podsumowanie typowych aktywów finansowych oraz wpływu MSSF 9 na ich rachunkowość.

Zobowiązania finansowe

Projekt standardu (ED) opublikowany w maju 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w IV kw. 2010r.	Obowiązuje od 1 stycznia 2013r.
---	---	---------------------------------

W październiku 2010r. RMSR opublikowała nowy standard zajmujący się problematyką klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych według MSSF. Rachunkowość zobowiązań finansowych pozostaje zasadniczo taka sama jak w MSR 39, za wyjątkiem sytuacji wyznaczenia zobowiązań finansowych do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Oprócz umów ubezpieczeniowych, wielu ubezpieczycieli zawiera umowy inwestycyjne (tj. instrumenty finansowe, które nie są obciążone znaczącym ryzykiem ubezpieczeniowym). Ubezpieczyciele często decydują się na wyznaczenie niektórych lub wszystkich umów inwestycyjnych do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zagadnienie to zostało szczegółowo omówione w głównym wydaniu bieżącego numeru „Aktualności MSSF”, na stronie 2.

Utrata wartości

Projekt standardu (ED) opublikowany w październiku 2009r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w IV kw. 2010r.	Data wejścia w życie nie wcześniej niż 1 stycznia 2013r.
---	---	--

W październiku 2009r. RMSR zaproponowała fundamentalne zmiany do wytycznych w zakresie utraty wartości aktywów finansowych ujmowanych według zamortyzowanego kosztu. Jest to drugi etap prac nad zastąpieniem MSR 39. To, w jakim stopniu ubezpieczyciele utrzymują aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, różni się znacząco w różnych systemach prawnych. Aktywa utrzymywane przez ubezpieczycieli według zamortyzowanego kosztu to zazwyczaj aktywa średnio- lub długoterminowe, wysokiej jakości obligacje skarbowe lub korporacyjne stanowiące zabezpieczenie zobowiązań ubezpieczeniowych. Aktywa takie charakteryzuje zwykle niższe ryzyko niewypłacalności niż portfele kredytowe w posiadaniu banków. Zmiany wytycznych w zakresie utraty wartości, choć znaczące, będą prawdopodobnie mniej fundamentalne dla ubezpieczycieli niż dla banków i innych instytucji finansowych.

Proponowane podejście opiera się na założeniu, że odsetki naliczane od instrumentów finansowych zawierają premię na pokrycie oczekiwanych strat, która nie powinna być uwzględniana w przychodach z tytułu odsetek i skutkuje alokacją początkowych szacunków oczekiwanych strat kredytowych na oczekiwany okres żywotności składnika aktywów finansowych. To oparte na oczekiwanych przepływach pieniężnych podejście oraz wyzwania operacyjne związane z jego wdrożeniem i stosowaniem zostały omówione szczegółowo w poświęconym bankowości dodatku do „Aktualności MSSF” z października 2010r.

Rachunkowość zabezpieczeń

Projekt standardu (ED) oczekiwany w IV kw. 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w II kw. 2011r.	Data wejścia w życie nie wcześniej niż 1 stycznia 2013r.
---	---	--

Rachunkowość zabezpieczeń jest przedmiotem trzeciego etapu projektu zastąpienia MSR 39. Celem tego etapu jest poprawa przydatności sprawozdań finansowych przy podejmowaniu decyzji przez ich użytkowników poprzez zasadnicze przeanalizowanie na nowo obecnych wymogów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń w odniesieniu do pozycji finansowych i niefinansowych.

RMSR podjęła już pewne wstępne decyzje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń i oczekuje publikacji projektu standardu do dyskusji w czwartym kwartale 2010r. Jednym z celów nowelizacji jest uproszczenie dokumentacji rachunkowości zabezpieczeń i testów skuteczności.

Ubezpieczyciele mogą utrzymywać instrumenty pochodne (lub inne instrumenty zabezpieczające) w celu zarządzania ryzykiem, ale zakres stosowania przez nich rachunkowości zabezpieczeń jest bardzo różny. Ubezpieczyciele często utrzymują aktywa finansowe i umowy inwestycyjne jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, co może skutkować „naturalną kompensatą” w rachunku zysków i strat, bez potrzeby stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany rachunkowości zabezpieczeń mogą mieć jednak poważniejsze konsekwencje dla ubezpieczycieli, którzy utrzymują aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub dla ubezpieczycieli, którzy chcą zabezpieczyć przyszłe przepływy pieniężne.

Potencjalne zmiany w rachunkowości zabezpieczeń mogą dać inne lub/i nowe możliwości jej wykorzystania, w połączeniu ze zmianami w rachunkowości wynikającymi z przyjęcia MSSF 9 i standardu ubezpieczeniowego po jego publikacji.

Kompensata

Projekt standardu (ED) oczekiwany w IV kw. 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w II kw. 2011r.	Data wejścia w życie: do potwierdzenia
---	---	--

RMSR planuje wydanie projektu standardu do dyskusji w IV kw. 2010r. w odpowiedzi na obawy i wątpliwości interesariuszy.

Oczekuje się, że projekt standardu zaproponuje zmiany w celu uwzględnienia różnic pomiędzy MSSF i US GAAP w bilansowej kompensacie kontraktów pochodnych i innych instrumentów finansowych.

Zgodnie z MSSF i US GAAP jednostka może zasadniczo skompensować ujęty składnik aktywów finansowych z ujętym zobowiązaniem finansowym wówczas, gdy posiada wykonalne (bezwarunkowe) prawo do dokonania takiej kompensaty i zamierza skompensować dane pozycje. Zasady US GAAP dopuszczają jednak wyjątek zezwalający na kompensatę sald instrumentów pochodnych, o ile dotyczą one transakcji z tym samym kontrahentem przeprowadzonej na mocy porozumienia ramowego o kompensatach. Ubezpieczyciele, którzy mają instrumenty pochodne rozliczane na mocy takiego ramowego porozumienia o kompensatach, powinni nadal monitorować ten projekt. Jak dotąd, nie podjęto żadnych decyzji w tej sprawie.

Projekt ten nie będzie miał wpływu na aktywa i zobowiązania reasekuracyjne. Wchodzą one w zakres ubezpieczeniowego projektu standardu, w którym nadal zakazane jest kompensowanie aktywów i zobowiązań reasekuracyjnych czy przychodów i kosztów reasekuracyjnych.

Wycena w wartości godziwej

Projekt standardu (ED) opublikowano w maju 2009r. i czerwcu 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w I kw. 2011 r.	Data wejścia w życie: do potwierdzenia
--	---	--

RMSR współpracuje z FASB nad opracowaniem ujednoliconego standardu w zakresie wyceny w wartości godziwej. Wielu ubezpieczycieli wycenia aktywa finansowe w wartości godziwej; mogą oni również wyceniać zobowiązania z tytułu umów inwestycyjnych w wartości godziwej. Nie spodziewamy się, by ostateczna wersja standardu dotyczącego wyceny w wartości godziwej miała wymagać znaczących zmian sposobu określania przez ubezpieczycieli wartości godziwej ich instrumentów finansowych, z kilkoma wyjątkami.

W pewnych okolicznościach ubezpieczyciele nie będą już musieli określać wartości godziwej swoich aktywów i zobowiązań przy pomocy cen sprzedaży lub kupna. Przy określaniu ceny, mieszczącej się w przedziale pomiędzy ceną sprzedaży i ceną kupna, która najlepiej odzwierciedla wartość godziwą składnika aktywów lub zobowiązania, można będzie kierować się subiektywnym osądem. Przy określaniu wartości swoich aktywów i zobowiązań ubezpieczyciele mogą chcieć zastosować średnią cenę (czyli cenę znajdującą się w połowie przedziału pomiędzy cenami sprzedaży i kupna kwotowanymi na rynku).

Ponadto RMSR ponownie poddała pod dyskusję swoje propozycje w zakresie ujawniania informacji o wycenie w wartości godziwej, które - o ile miałyby zostać utrzymane - wymagałyby znacznych dodatkowych nakładów pracy od sporządzających sprawozdania finansowe. Projekt standardu do dyskusji nakłada na jednostkę dodatkowy wymóg uwzględnienia oczekiwanego wpływu korelacji pomiędzy danymi wejściowymi przy przeprowadzaniu analizy niepewności. Innymi słowy, nie będzie już można ignorować współzależności pomiędzy zmiennymi wejściowymi dla aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej i zaliczonych do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

Nie jest jeszcze jasne, kiedy te wymagania wejdą w życie; ubezpieczyciele powinni jednak nadal śledzić postępy prac nad tym projektem.

Konsolidacja

Projekt standardu (ED) opublikowany w grudniu 2008r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w IV kw. 2010r.	Data wejścia w życie: do potwierdzenia
--	---	--

Standard dotyczący konsolidacji zastąpi MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz SKI-12 „Konsolidacja - jednostki specjalnego przeznaczenia”. RMSR opublikowała wersję roboczą dokumentu zawierającą decyzje wynikające z uwzględnienia nadesłanych uwag oraz ponownego przemyślenia

projektu standardu do dyskusji ED 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, opublikowanego w grudniu 2008r. (zob. główne wydanie „Aktualności MSSF” z października 2010, str. 1).

Opracowana przez pracowników RMSR wersja robocza proponowanego nowego standardu dotyczącego konsolidacji zmienia definicję kontroli w taki sposób, by wszystkie jednostki (zarówno operacyjne, jak i jednostki specjalnego przeznaczenia) obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Definicji będą towarzyszyły wytyczne w zakresie stosowania, uwzględniające różne sposoby sprawowania kontroli przez jednostkę sprawozdawczą (inwestora) nad inną jednostką (inwestycją). Zamiar sprawowania kontroli tylko tymczasowo nie znosi wymogu konsolidacji wszelkich inwestycji, nad którymi inwestor sprawuje kontrolę. Wskazane definicje i wytyczne będą miały zastosowanie dla ubezpieczycieli przy określaniu, czy konsolidować inwestycje w podmiotach takich jak fundusze powiernicze, fundusze inwestycyjne i inne mechanizmy zbiorowego inwestowania.

RMSR planuje publikację ostatecznej wersji standardu w czwartym kwartale 2010r. Po zapoznaniu się z ostatecznymi wymogami ubezpieczyciele mogą stanąć przed potrzebą ponownego rozważenia niektórych decyzji konsolidacyjnych.

Dodatkowo RMSR planuje dodanie wytycznych dotyczących jednostek inwestycyjnych do standardu dotyczącego konsolidacji. Prawdopodobnie Rada zaproponuje, by jednostki inwestycyjne nie konsolidowały podmiotów kontrolowanych, tylko wyceniały je jako pojedynczy składnik aktywów w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Ta propozycja będzie mieć prawdopodobnie ograniczony wpływ na ubezpieczycieli posiadających fundusze inwestycyjne, ponieważ propozycje do zaliczenia do kategorii jednostek inwestycyjnych wymagać będą obecności szerokiego grona inwestorów. Publikacji projektu do dyskusji (ED) tego standardu oczekuje się w czwartym kwartale 2010r.

Ujmowanie przychodów

Projekt standardu opublikowano w czerwcu 2010r.	Publikacja MSSF jest oczekiwana w II kw. 2011 r.	Data wejścia w życie: do potwierdzenia
---	--	--

Projekt standardu do dyskusji (ED) dotyczący ujmowania przychodów nie dotyczy umów ubezpieczeniowych, ale będzie obowiązywał w odniesieniu do działalności innej niż ubezpieczeniowa podejmowanej przez ubezpieczycieli, na przykład do usług zarządzania aktywami. Szczegóły proponowanego standardu dotyczącego rozpoznawania przychodów przedstawił w „Aktualnościach MSSF” z lipca/sierpnia 2010, str. 2. Kluczową konsekwencją tego projektu standardu do dyskusji dla ubezpieczycieli jest potencjalna zmiana rachunkowości kosztów akwizycji umów inwestycyjnych. Obecnie ubezpieczyciele mogą rozliczać w czasie określone koszty poniesione w związku z akwizycją umów inwestycyjnych - na przykład bezpośrednie krańcowe prowizje brokera. Natomiast projekt standardu do dyskusji w sprawie przychodów będzie wymagał, aby wszystkie koszty uzyskania umowy (np. koszty sprzedaży, marketingu i reklamy) były spisywane w koszty w momencie poniesienia. Spowoduje to konieczność różnego ujęcia przez ubezpieczycieli kosztów akwizycji umów ubezpieczeniowych (traktowanych jako umowne przepływy pieniężne, a zatem pomniejszających marżę rezydualną) i umów inwestycyjnych (spisywanych natychmiast w ciężar rachunku zysków i strat).

Daty wejścia w życie i przepisy przejściowe

W październiku 2010r. RMSR wystosowała prośbę o zgłaszanie opinii w sprawie dat wejścia w życie i przepisów przejściowych. Rada uznała w ten sposób, że wdrożenie dużej liczby obszernych nowych standardów, które mają być sfinalizowane i zacząć obowiązywać w najbliższych latach, może stanowić wyzwanie dla jednostek.

Rada zwróciła się o opinie w m.in. następujących sprawach: ile czasu potrzeba na przygotowanie się do nowych standardów, czy ich stosowanie powinno

być retrospektywne i czy jednostki wolałyby, żeby wszystkie nowe standardy zostały wprowadzone jednorazowo, czy też preferują podejście etapowe rozłożone na kilka lat. Prośba o zgłaszanie opinii dotyczy następujących standardów: wycena w wartości godziwej, instrumenty finansowe (MSSF 9), przychody, umowy ubezpieczeniowe, leasing, nowelizacja MSR 19 „Świadczenia po okresie zatrudnienia” oraz MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w zakresie prezentacji pozycji pozostałych całkowitych dochodów.

Listy z uwagami można nadsyłać do 31 stycznia 2011 r. Wyrażone w nich poglądy będą miały wpływ na decyzje Rady co do daty wejścia w życie standardów dotyczących m.in. umów ubezpieczeniowych i instrumentów finansowych. Zachęcamy zatem ubezpieczycieli do nadsyłania swoich opinii.

Inne projekty

Gdyby nie dość było projektów wymienionych powyżej, RMSR ma w planach kilka innych projektów, które mają być ukończone do czerwca 2011 r., dotyczących leasingu, emerytur i zobowiązań niefinansowych, które również mogą mieć wpływ na sprawozdawczość finansową ubezpieczycieli.